

Çocuğunuz Okula Hazır mı?

DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü®
psikolojik hizmetler, eğitim, araştırma, kurumsal danışmanlık

Değişen eğitim sistemi ile 66 aya çekilen okula başlama yaşı velileri endişelendirdi. Kimileri çocuğunun okula başlamasının uygun olmadığına dair rapor almaya çalışırken kimileri bunun maddi cezasını ödemeye ve çocuklarını okula göndermemeye hazırlanıyor. Peki, çocuğunuzun okula hazır olup olmadığını nasıl anlarsınız? Bu soruyu DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi terapistleri yanıtladı.

Yeni yapılandırılan "4+4+4" eğitim sistemi ile okula başlama yaşının 66 aya indirilmesi tartışmaları da beraberinde getirdi. Çocuklarının henüz gerekli erişkinliğe ulaşmadığını düşünen pek çok aile, çocukları ve onların eğitim hayatları ile ilgili ciddi kaygı yaşamaya başladı. Öyle ki henüz temel tuvalet eğitimi gibi pek çok beceriyi kazanamamış minikler için aileler, bir yıl erteleme raporuna almak için hastanelere akın ediyor: Rapor alamadığı halde çocuklarını okula yollamak istemeyen ebeveynler ise ciddi yaptırımlarla karşı karşıya kalacak. Peki, her ne kadar sizin gözünüzde bir bebek olsa da çocuğunuzun okul hayatına uygun olup olmadığını nasıl anlarsınız?

Yaz ayları boyunca birçok aile, süreci yakından takip ederek psikolog, psikiyatrist ve pediatristlerin kapısını aşındırdı. Kendilerine gelen yoğun talepler neticesinde kamuoyunu bilinçlendirmenin yararı olduğunu düşünen DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi Terapistleri, bu konudaki endişe ve kafa karışıklığını gidermek için ortak bir açıklama yayımladı. İşte DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi Terapistleri'nden velilere kılavuz olacak "Okul Olgunluğu Değerlendirmesi"...

Okul olgunluğu nedir?

Okul Olgunluğu çocuğun kronolojik yaşından çok akademik ve duygusal olgunluğunun yeterli olup olmamasına bağlıdır. Akademik olgunluk ile kast edilen çocuğun ince motor (yazı yazmak için gerekli olan el becerileri), kısa ve uzun süreli hafıza, işitsel ve görsel dikkat, aritmetik muhakeme, sıralama, dil, öğrenme ve çalışma hızı becerilerinin okulda karşılaşacağı akademik yükü kaldırabilmesi için yeterli olup olmadığıdır. Duygusal olgunluk ise sosyal muhakeme, kurallara uygun davranışlar sergileyebilme, sosyal problemleri çözme, arkadaşlık başlatabilme ve sürdürülebilme, politik olma, nesil ve cinsiyet farkını kavrayabilmiş olma, hayal kinkliği ile başa çıkabilme, öfke kontrolü gibi faktörleri içinde barındıran bir beceriler topluluğudur.

Gelişim her çocukta farklıdır...

Belli gelişim basamakları için belli yaş aralıkları mevcuttur: Örneğin, bebeklerin dişlerinin 6-9 ay arası çıkması, 1 yaş civarı yürümesi beklenir. Ancak her çocuk için bireysel farklılıklar söz konusudur: Birinin dişi 4. ayda çıkarken, diğerinin dişi 14. ayda çıkabilir veya biri 10 aylıkken yürürken diğeri 15 aylıkken yürüebilir. Okul olgunluğunda da belirli bir aralık verilse de bazı çocuklar daha erken bazıları daha geç bu olgunluğa erişebilirler. Normal gelişim gösteren 5-5.5 yaş (60-66 ay) çocuğu denge kurmada oldukça ilerlemiştir; vücut koordinasyonu

gelişmiştir; çatal ve bıçağı iyi kullanır; iğne ve iplikle düğme dikişebilir; baş, vücut, kollar, bacaklar; ağız ve gözlerden oluşan insan çizimi yapabilir; kare ve üçgeni çizebilir; bazı harfleri kopyalayabilir; V, T, H, O, L, A, C, U, Y; parmaklarını kullanarak sayı sayabilir; 10-12 rengi tanıyabilir; daha detaylı resimler çizer (pencereleri, kapı çatsı, bacası olan bir ev gibi); adını, yaşını, adresini ve çoğunlukla doğum tarihini bilir; ismini tanıyabilir ve yazmaya çalışabilir; geçmiş, şimdi ve gelecek zaman ile ilgili konuşurken kelimeleri (dün, bugün, yarın) doğru kullanır; dilbilgisi kurallarına uygun konuşur; hikâyeler dinlemeyi ve ayrıntıları ile başkalarına anlatmayı sever; kendi kendilerine giyinip soyunabilir ama ayakkabılarını bağlamakta zorlanabilir; Oysa 1. sınıfın akademik ve sosyal yükünü rahatlıkla taşıyabilmek için bu özelliklerden biraz daha fazlası gereklidir.

Kalemi tamamiyle doğru tutması; kendi adını ve soyadını yazması; rakamları birbiri ile aynı boyutta yapması; ağırlık, uzunluk, hacim, zaman kavramlarını algılayabilmesi; ayrıntılı ve iki boyutlu insan çizimleri yapabileceği; güvenli ve akıcı bir şekilde konuşması; günlük işleri tek başlarına yapabileceği; diğer çocuklarla işbirliği içinde oynayabilmesi ve evcilik oynarken arkadaşlarına ve kendisine farklı roller verip bu rollerin gerektirdiği gibi davranabilmesi beklenir: Bireysel farklılıklar söz konusu olduğu için yaş ortalamasının üzerinde gelişen bir 5.5 yaş (66 ay) çocuğu da bu özellikleri gösterebilir: Bu nedenle, uzmanlar her yıl sağlıklı çocuk danışmanlığı çerçevesinde okula başlama yaşı gelmiş çocuklara okul olgunluğu değerlendirmesi yapar; aileleri hem okula başlayıp başlamama hem de çocuğun becerilerine ve kişilik özelliklerine uygun okul seçimi konusunda bilgilendirir:

Farklı değerlendirme araçları kullanılmalı...

Okul Olgunluğu Değerlendirmesi yapılırken iki ayrı grup değerlendirme aracı kullanılır: Bunlar objektif ve projektif testler olarak ikiye ayrılır. Objektif testler, çocuğun zihin özelliklerinin profilini çıkarmayı sağlayarak akademik olarak okula hazır mı değil mi sorusunu cevabının bulunmasını sağlar. Projektif testler ise çocuğun ruhsal yapılanması ile bilgi vererek yukarıda sayılan becerilerinin ne şekilde geliştiği hakkında yorum yapılmasına yardımcı olur: Bu testlere ek olarak uzmanların yaptığı klinik gözlem, değerlendirmenin önemli bir parçasıdır:

Sadece testlerin sayısal sonuçları değil, çocuğun bu değerlendirmeler sırasındaki tutumu, davranışları, dikkatini odaklama düzeyi ve işbirliği karara varmada etkilidir. Eğer değerlendirmelerin sonucunda, çocuğun becerilerinin okul yükünü kaldırabilecek düzeyde olduğu görülürse okula başlaması yönünde aile yönlendirilir. Bazen birçok alanda okul olgunluğuna ulaşmış olmasına rağmen çocuğun birkaç gelişim alanı sıkıntılı olabilir. Böyle durumlarda ailelere çocuklarının gelişmesi gereken alanlarına nasıl destek olacakları konusunda rehberlik edilmelidir.

